



CAMBRA
DE COMERÇ
INDÚSTRIA I SERVEIS
D'ANDORRA

SITUACIÓ ECONÒMICA DE LES EMPRESES DAVANT LA CRISI DE LA COVID-19

2a edició - Gener 2022

Comentaris i gràfics

Introducció

La Cambra de Comerç, Indústria i Serveis, per segon any consecutiu, ha incorporat en l'enquesta de clima empresarial unes preguntes addicionals per conèixer el grau d'afectació que està tenint la pandèmia de la covid-19 en la situació econòmica de les empreses andorranes.

L'objectiu d'aquest estudi és disposar d'informació actualitzada sobre la rellevància de les empreses que es troben en una situació de dificultat econòmica i financera, el grau de preocupació que els generen els problemes de liquiditat o de solvència i les seves expectatives de negoci. En aquesta edició de l'enquesta s'ha afegit, a més, l'anàlisi de la incidència d'altres problemes que estan sent especialment significatius per a les empreses, com ara els relacionats amb la crisi del transport, l'escassetat de subministraments i l'encariment de les matèries primeres i d'altres productes.

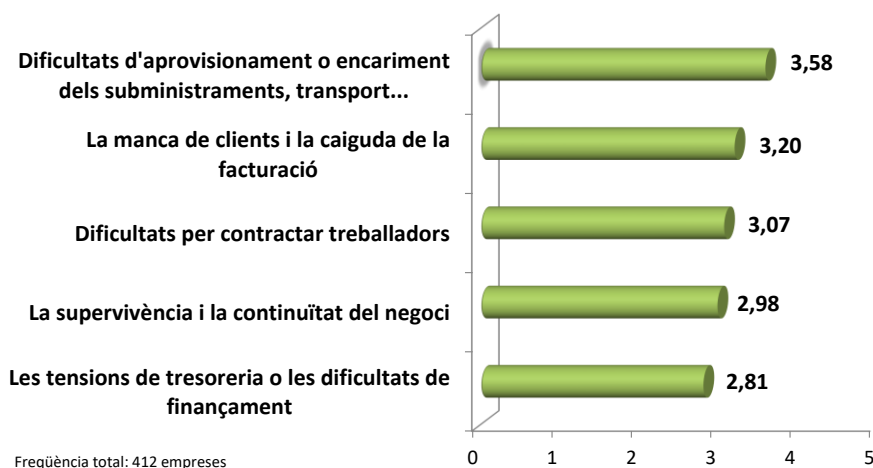
Cal remarcar, però, que el treball de camp de l'enquesta es va dur a terme durant els mesos de gener i febrer de 2022, just abans de l'inici del conflicte bèl·lic a Ucraïna i que, per tant, les respostes de les empreses no recullen l'impacte d'aquest factor geopolític sobre l'activitat i les perspectives empresarials.

A grans trets, els resultats que es presenten a continuació evidencien que al llarg de l'any 2021, en línia amb la recuperació global de l'activitat, s'ha registrat una millora gradual de la situació econòmica i financera de les empreses, tot i que d'intensitat diferent segons el sector i la grandària de l'empresa. En concret, les empreses que desenvolupen la seva activitat en els sectors més castigats pels efectes de la covid-19 (com és el cas de l'hoteleria i el comerç) i les empreses de dimensió més petita, amb una capacitat financera menor, han presentat unes xifres econòmiques millors que les de 2020, però encara són les que mostren més dificultats per recuperar una posició financera adequada i uns nivells òptims de rendibilitat.

1. En el context de la crisi de la covid-19, quin és el nivell de preocupació que us generen els aspectes següents?

(valoreu els ítems en una escala de l'1 al 5; en què 1 vol dir poca preocupació i 5, molta preocupació)

Valoració del nivell de preocupació - resultats globals
(1: poca preocupació; 5: molta preocupació)

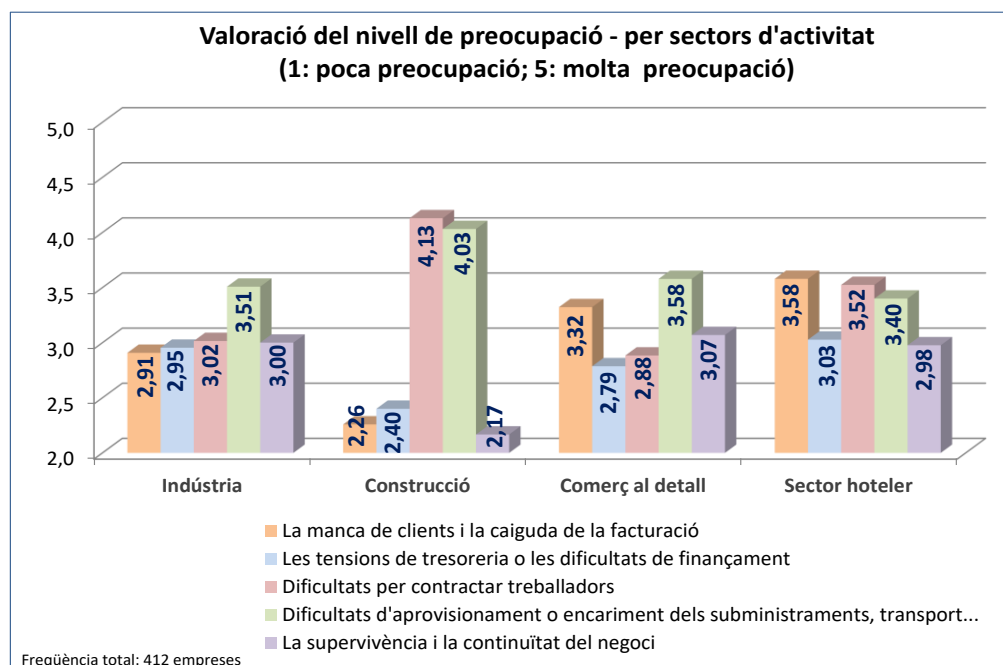


L'escalada dels preus i els problemes d'aprovisionament són el principal focus de preocupació de les empreses, seguits de la manca de clients i la dificultat per contractar mà d'obra.

Els resultats de l'enquesta realitzada per la Cambra posen de manifest que **l'escassetat de béns i l'encariment dels subministraments i del transport són la principal font de preocupació dels empresaris**, amb una valoració de 3,58 d'un màxim de 5. D'altra banda, pel que fa a **la manca de clients i la caiguda de la facturació**, els ànims són una mica més optimistes en comparació amb l'edició de l'enquesta de gener de 2021, en consonància amb la recuperació de l'activitat econòmica. En concret, aquest ítem perd rellevància com a factor de preocupació, tot i que encara es manté en nivells elevats, amb una puntuació mitjana de 3,20, 1,1 punts per sota del valor d'un any abans.

A més, les empreses han mostrat una preocupació important per **la manca de mà d'obra qualificada i les dificultats per cobrir les vacants de feina** (3,07), un problema que limita de manera significativa l'activitat empresarial. Finalment, també han assenyalat una certa inquietud per **la supervivència i la continuïtat del negoci** (2,98) i per **les tensions de tresoreria o les dificultats de finançament** (2,81), si bé aquestes circumstàncies els preocupen comparativament menys que un any enrere, ja que se situen entre 0,6 i 0,8 punts, respectivament, per sota dels valors de gener de 2021.

Les empreses de la construcció són les que mostren una preocupació més gran per la manca de personal qualificat, i també per l'escassetat i l'encariment dels materials. En canvi, els sectors més afectats per la crisi, com ara el comerç minorista i l'hoteleria, són els que denoten més inquietud per la feblesa de la demanda i per la viabilitat futura del negoci.

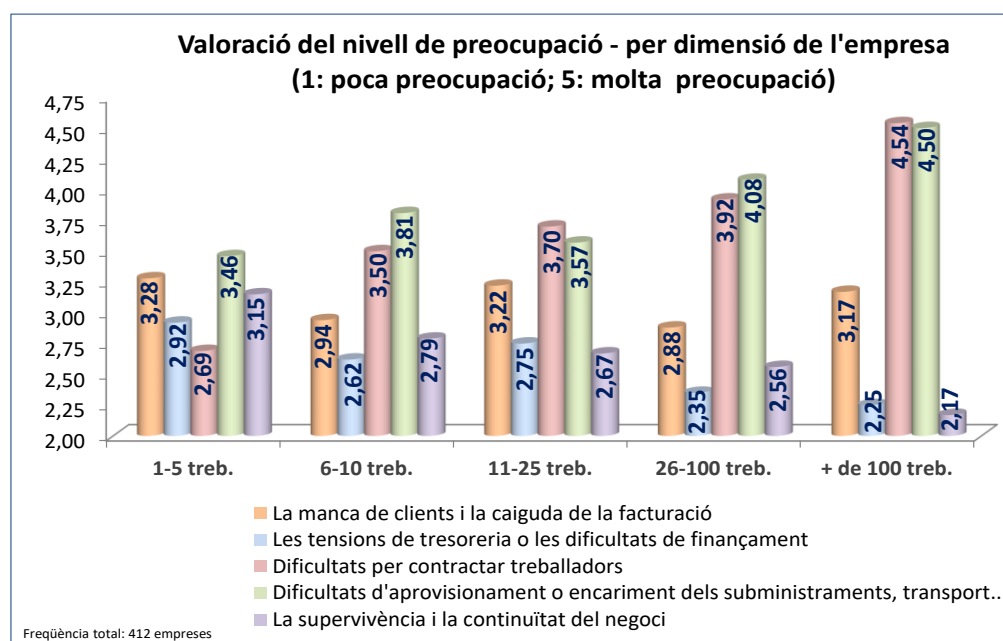


Les disrupcions en les cadenes d'aprovisionament i l'encariment dels materials preocupa especialment a les empreses de la construcció (4,03 d'un màxim de 5) i també, de manera significativa, a les del comerç minorista (3,58) i a les de la indústria (3,51).

Quant a les **dificultats per trobar mà d'obra qualificada**, els sectors més afectats per aquesta circumstància són, principalment, la construcció, amb una majoria d'empreses que qualifiquen aquest problema de molt preocupant (4,13), i el sector hotel·ler, que també pateix la incidència negativa d'un fort tensionament del mercat laboral (3,52).

En la mateixa línia, **la caiguda de la clientela i de la facturació** és la màxima preocupació del sector hotel·ler: 5 de cada 10 hotels han valorat la seva inquietud en termes elevats, dins un rang d'entre 4 i 5; i la mitjana del sector és de 3,58. També en el comerç detallista les empreses pateixen per la manca de dinamisme de les vendes, amb una valoració mitjana de 3,32.

Finalment, pel que fa a **la continuïtat del negoci i a les tensions de tresoreria o dificultats de finançament**, les empreses del sector comercial, de l'hoteleria i de la indústria són les que exhibeixen un grau de preocupació més elevat, amb valoracions al voltant del 3,00 en tots els casos. En canvi, en la construcció les empreses es mostren comparativament menys preocupades, tant per les dificultats financeres com per la viabilitat futura de l'empresa, amb puntuacions per sota del 2,50 en ambdós casos.

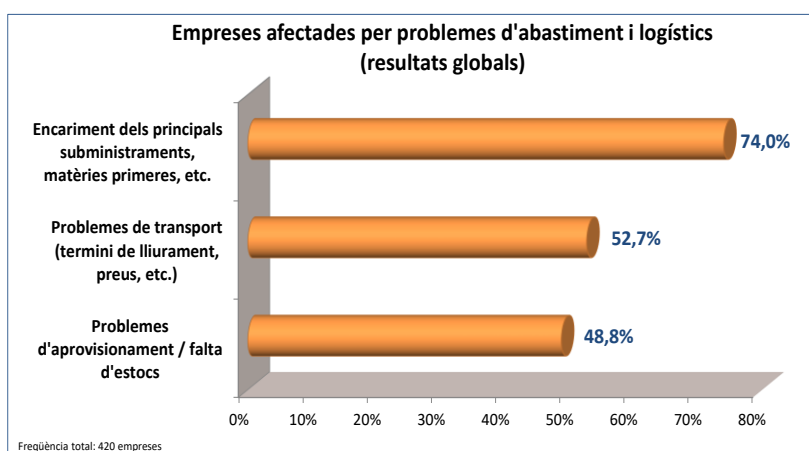


El desglossament dels resultats segons la dimensió de l'empresa indica clarament que **els problemes d'abastiment i l'escalada dels preus dels subministraments** afecten de manera apreciable totes les empreses, independentment de la seva grandària. D'altra banda, destaca el fet que les microempreses (amb un nombre màxim de 5 treballadors) són el col·lectiu empresarial que segueix acusant amb més intensitat els efectes negatius de **la pèrdua de clients i la caiguda de la facturació**. A més, també són les que pateixen més per **les tensions de tresoreria i per la viabilitat del negoci**, un fet que s'explica perquè són més vulnerables davant de situacions adverses –per la seva capacitat limitada d'accedir a nous productes i mercats– i perquè acostumen a comptar amb menys recursos financers. Finalment, en relació amb **la manca de**

personal qualificat, la preocupació és més evident en el cas de les petites i mitjanes empreses (de més de 5 empleats), i a més, destaca el fet que el grau d'inquietud s'incrementa progressivament a mesura que augmenta la dimensió de l'empresa.

2. La vostra empresa es veu afectada per problemes d'abastiment i logístics?

En línia amb el que succeeix a la majoria de països de l'entorn, les empreses andorranes estan patint problemes en l'àmbit del transport, i també ruptures i retards en l'aprovisionament de béns i materials, que deriven en una pujada continuada i notable dels seus preus.



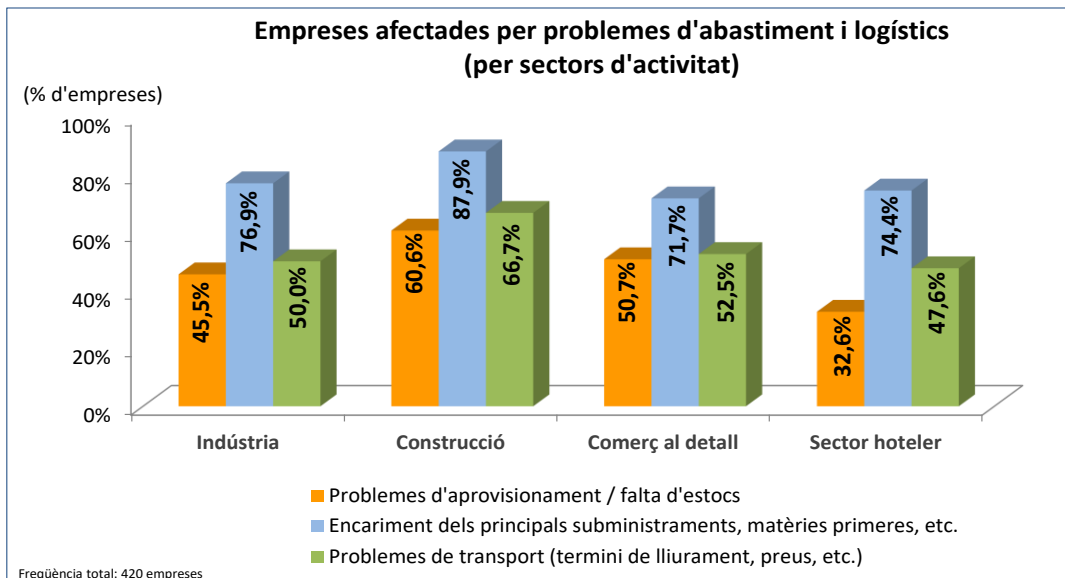
3 de cada 4 empreses consultades en l'enquesta afirmen que han experimentat augments de preus significatius dels principals subministraments de béns i matèries primeres.

Aquest fet, juntament amb l'escalada dels preus de l'energia, està provocant importants tensions inflacionistes –atès que les empreses es veuen obligades a traslladar part de l'augment dels costos als clients– i està pressionant a la baixa els marges empresarials.

En paral·lel, **el 52,7% de les empreses es veuen afectades per problemes logístics i de transport** (com ara retards i anul·lacions de lliuraments o encariment del servei) i **el 48,8% d'empreses indiquen que tenen dificultats per aprovisionar-se i que estan patint aturades o retards en el subministrament.**

Des d'una perspectiva sectorial, tots els sectors analitzats, sense excepció, veuen limitada l'activitat, amb més o menys intensitat, per la crisi de subministraments i l'augment de preus de matèries primeres i altres productes. Tanmateix, s'observen diferències significatives entre sectors.

En concret, **la construcció és la branca d'activitat que presenta una afectació més elevada**: gairebé 9 de cada 10 empreses (el 87,9% del total) afirmen que estan experimentant un encariment molt notable dels materials i les matèries primeres, i 6 de cada 10 empreses (el 60,6% del total) manifesten que tenen problemes d'abastiment d'alguns materials bàsics per al sector. A més, gairebé 7 de cada 10 empreses del sector (el 66,7% del total) indiquen problemes associats a l'endarreriment i l'encariment del transport.

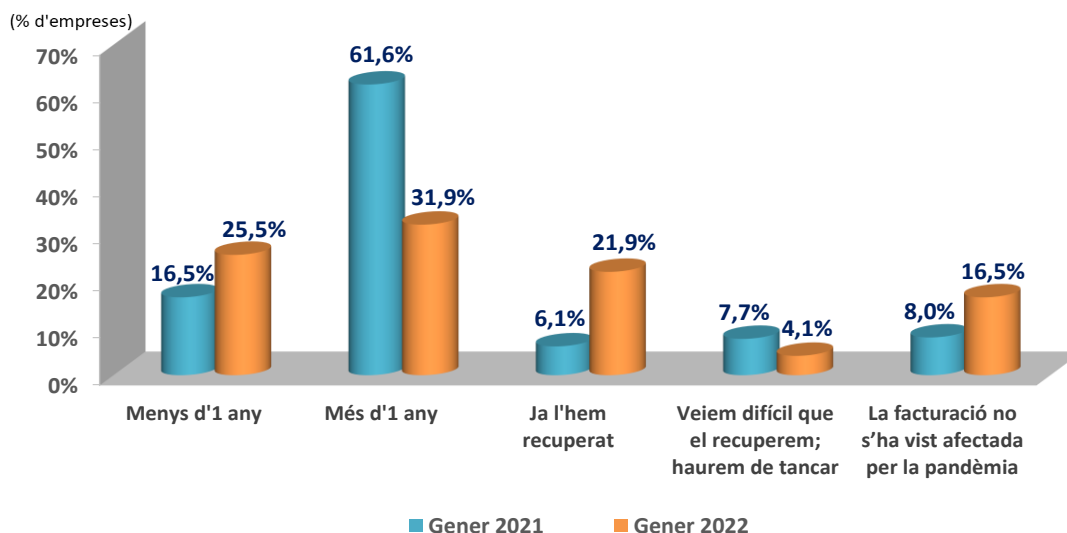


Pel que fa a la resta de branques d'activitat, **l'augment de preu dels subministraments i matèries primeres** és un problema molt generalitzat i afecta un nombre significatiu d'empreses, tant de la indústria (el 76,9% del total), com del sector hotelier (74,4%), com del comerç minorista (71,7%).

En canvi, **els problemes relacionats amb el desproveïment de productes** i, de manera particular, les dificultats en matèria de **transport i logística** tenen una incidència menor en l'hoteleria que no pas en la resta de sectors analitzats.

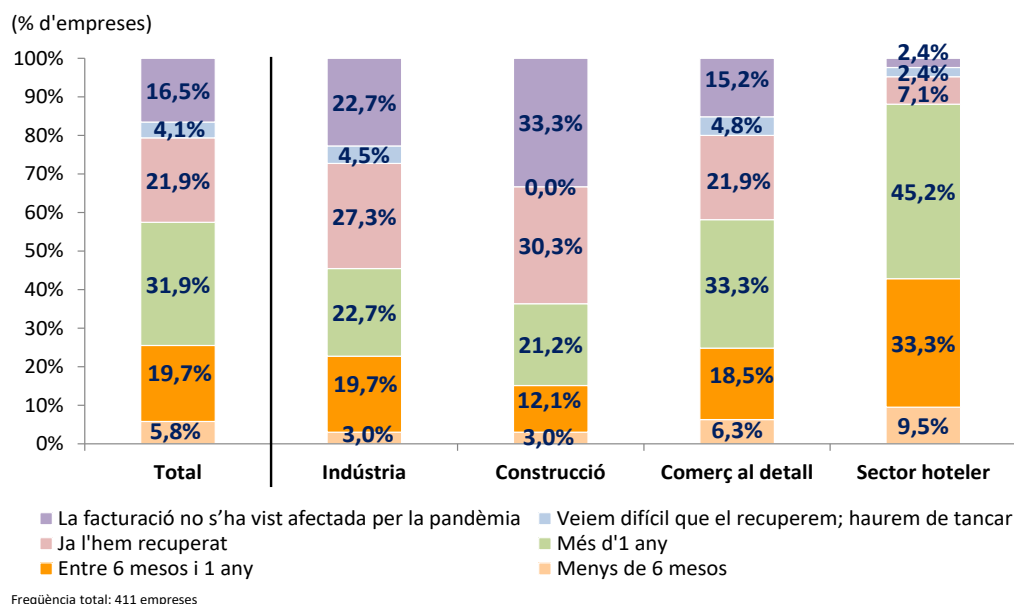
3. Quant creieu que la vostra empresa trigarà a recuperar el nivell de facturació d'abans de la pandèmia?

En termes globals, milloren les expectatives en relació amb el termini necessari per recuperar el volum de facturació previ a la pandèmia, si bé encara 3 de cada 10 empreses sostenen que trigaran més d'un any a assolir aquesta fita.



El percentatge d'empreses que esperen recuperar el nivell d'activitat precovid en menys d'un any, ha augmentat 9 punts en relació amb un any enrere, fins a situar-se en el 25,5% al gener de 2022. Més en detall, en l'actualitat el 5,8% d'empreses espera que obtindrà uns volums d'ingressos similars als de 2019 ja durant el primer semestre de 2022, i el 19,7% restant pensa que els assolirà durant el segon semestre de 2022. En paral·lel, en comparació amb el gener de 2021 s'ha reduït a la meitat la proporció d'empreses que afirmen que trigaran més d'un any a recuperar uns volums d'ingressos semblants als de 2019, fins al 31,9% del total.

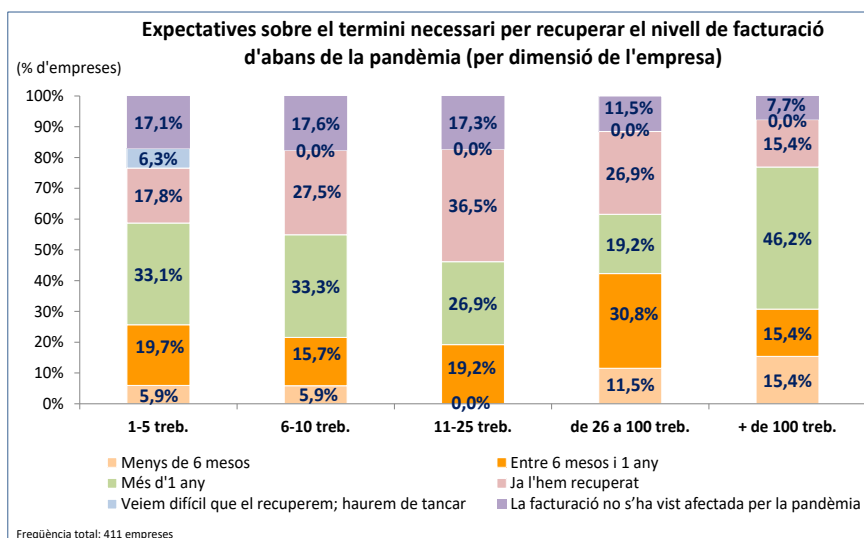
En línia amb aquest clima empresarial més favorable, destaca el fet que **el 21,9% del total d'empreses ja consideren que el nivell d'ingressos es pot comparar amb el que tenien abans de la crisi sanitària** (15,8 punts més que un any enrere) i, addicionalment, que **el 16,5% d'empreses sostenen que la facturació no s'ha vist afectada per la pandèmia** (el doble que al gener de 2021). Pel que fa a les empreses que veuen difícil recuperar la facturació prèvia a la covid-19 i hauran de tancar el negoci, el percentatge baixa des del 7,7% del gener de 2021 fins al 4,1% del gener de 2022.



Per sectors, les previsions empresarials sobre el temps necessari per tornar als nivells pre-pandèmia milloren de manera generalitzada en totes les branques d'activitat en comparació amb un any enrere, si bé s'aprecien diferències importants segons el sector.

Les empreses de l'**hoteleria** són les que continuen mostrant unes expectatives més pessimistes, atès que un nombre molt rellevant d'empreses del sector (el 45,2% del total) indiquen que no recuperaran un volum de facturació semblant al d'abans de la pandèmia fins, com a mínim, al cap d'un any. I a més, en paral·lel, un percentatge molt reduït d'empreses hoteleres (només el 7,1% del total) afirmen que han obtingut uns ingressos similars als de 2019. En el **comerç minorista** les expectatives també són comparativament menys optimistes que en la indústria i en la construcció, amb el 33,3% de comerços que preveuen que necessitaran més d'un any per recuperar completament l'activitat i amb el 21,9% d'establiments comercials que assenyalen que ja l'han normalitzat del tot.

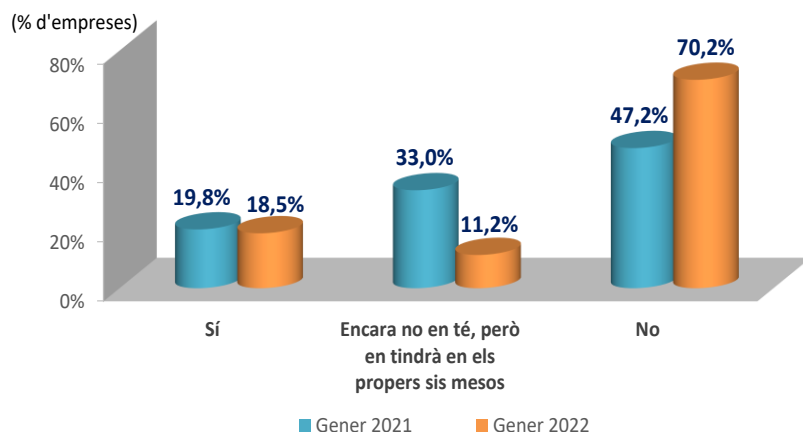
En canvi, en el vessant més positiu, destaquen novament les expectatives més favorables de la **construcció**, que concentra la proporció més gran d'empreses que ja han aconseguit recuperar els nivells d'ingressos pre-pandèmia o bé que no han vist afectada la seva facturació (el 30,3% i el 33,3% del total d'empreses del sector, respectivament). Pel que fa a la **indústria**, l'activitat continua recuperant-se progressivament, com ho demostra el fet que 5 de cada 10 empreses afirmen que no han patit l'impacte negatiu de la pandèmia sobre la facturació o bé que ja han assolit una xifra de negocis semblant a la de 2019.



Per dimensió de l'empresa, les expectatives de recuperació de les microempreses (que tenen entre 1 i 5 treballadors) són menys esperançadores que les que tenen les empreses de més dimensió.

Així, és rellevant el fet que el 6,3% de les empreses que tenen entre 1 i 5 treballadors veuen complicat recuperar la facturació i creuen que potser hauran de tancar; per contra, cap empresa de més de 5 treballadors preveu aquesta possibilitat. A més, tan sols el 17,8% de les microempreses han aconseguit recuperar el nivell d'ingressos d'abans de la pandèmia, un percentatge que se situa en el 29,6% de mitjana en el cas de la resta d'empreses de dimensió més gran (de més de 5 treballadors).

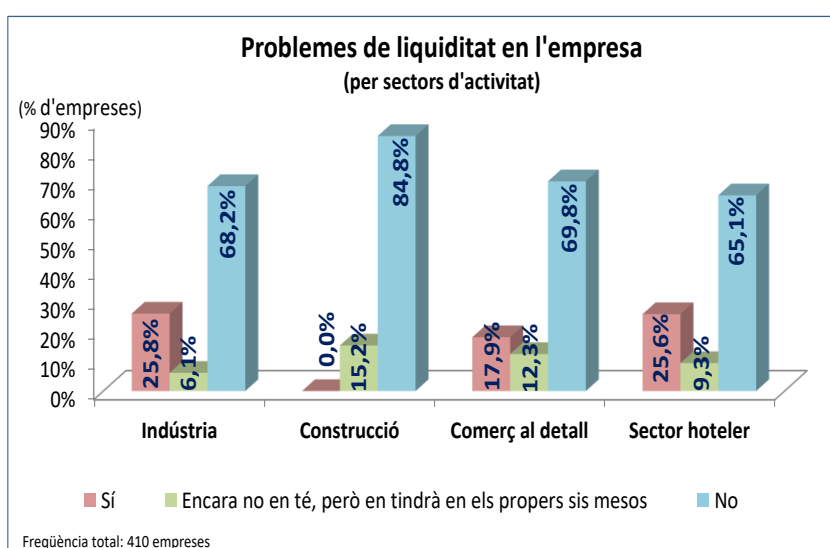
4. La vostra empresa té problemes de liquiditat?



Després del deteriorament de la posició financera de les empreses al llarg de 2020 arran de la pandèmia, la situació de liquiditat de les empreses ha experimentat una millora apreciable. No obstant això, **3 de cada 10 empreses encara tenen problemes de tresoreria o bé preveuen que en tindran en els sis mesos vinents.**

Amb l'esclat de la crisi de la covid-19 i la caiguda consegüent de l'activitat i dels nivells de facturació durant el 2020, moltes empreses van experimentar un augment de la necessitat de liquiditat per complir amb els seus compromisos de pagament i van haver d'afrontar tensions financeres importants. A partir de mitjan 2021, en un context de recuperació progressiva de l'activitat econòmica, les empreses comencen a registrar una disminució de les dificultats de tresoreria, gràcies a un increment del volum d'ingressos i a una certa millora en l'accés al finançament extern.

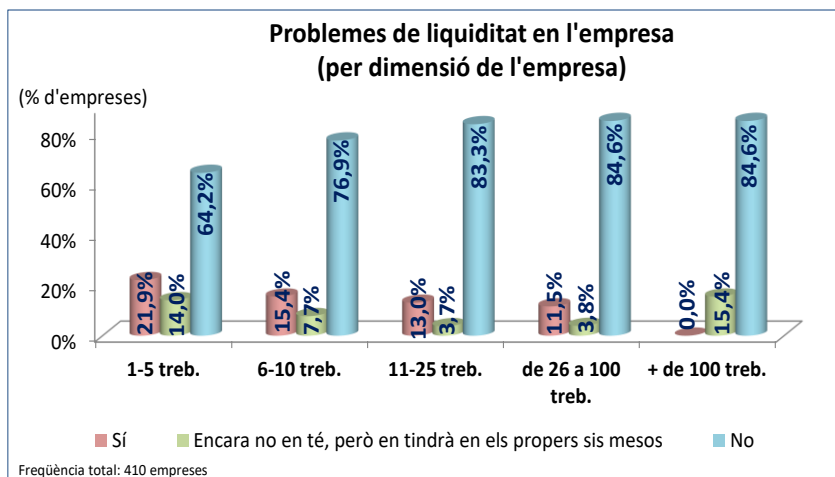
Així, **actualment 7 de cada 10 empreses afirmen que no tenen tensions de liquiditat** (aquesta proporció se situava en 5 de cada 10 empreses al gener de 2021). En sentit contrari, el 18,5% de les empreses indiquen que tenen problemes de tresoreria i l'11,2% declaren que avui en dia no en tenen però que probablement en tindran en un termini inferior a sis mesos.



Des del punt de vista sectorial, les empreses de la construcció són, amb diferència, les que es troben en una posició de liquiditat més folgada: cap empresa constructora declara que té tensions de tresoreria i només un 15,2% anticipen que es podrien veure afectades per aquest problema durant els sis mesos vinents.

En canvi, les empreses del **sector hoteler**, que han patit més l'impacte negatiu de la covid-19 sobre la seva activitat, són les que presenten més problemes de liquiditat, amb el 25,6% dels hotels que tenen dificultats de tresoreria i un altre 9,3% d'empreses que anticipen que patiran tensions de tresoreria abans de sis mesos.

En el cas del **comerç minorista** i de la **indústria**, les dificultats de tresoreria també tenen una incidència significativa, però comparativament menor que en l'hoteleria. Destaca el fet que en ambdós sectors gairebé 3 de cada 10 empreses es veuen afectades actualment per problemes de liquiditat o bé preveuen que les necessitats de liquiditat s'agreujaran en els propers sis mesos.

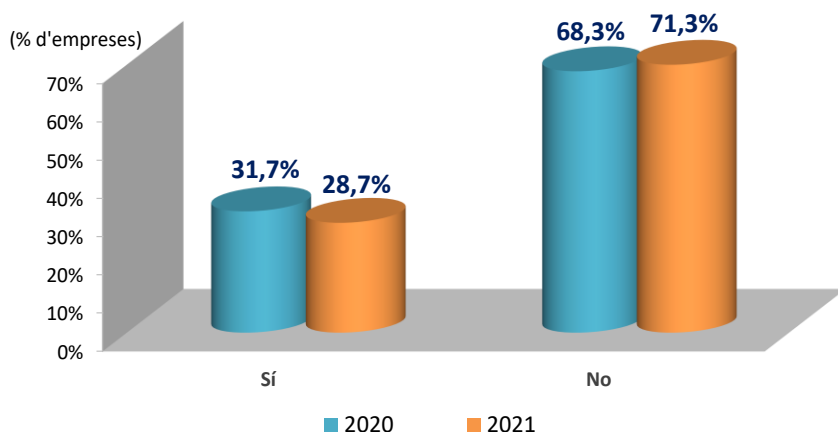


Les empreses de dimensió més petita, amb menys recursos econòmics i un accés generalment més limitat al finançament extern, són les que presenten més problemes de liquiditat.

El 83,9% de les empreses de més de 10 empleats afirmen que es troben en una bona posició en termes de liquiditat, un percentatge que es redueix fins al 66,2% pel que fa a les empreses de dimensions més petites (de menys de 10 treballadors).

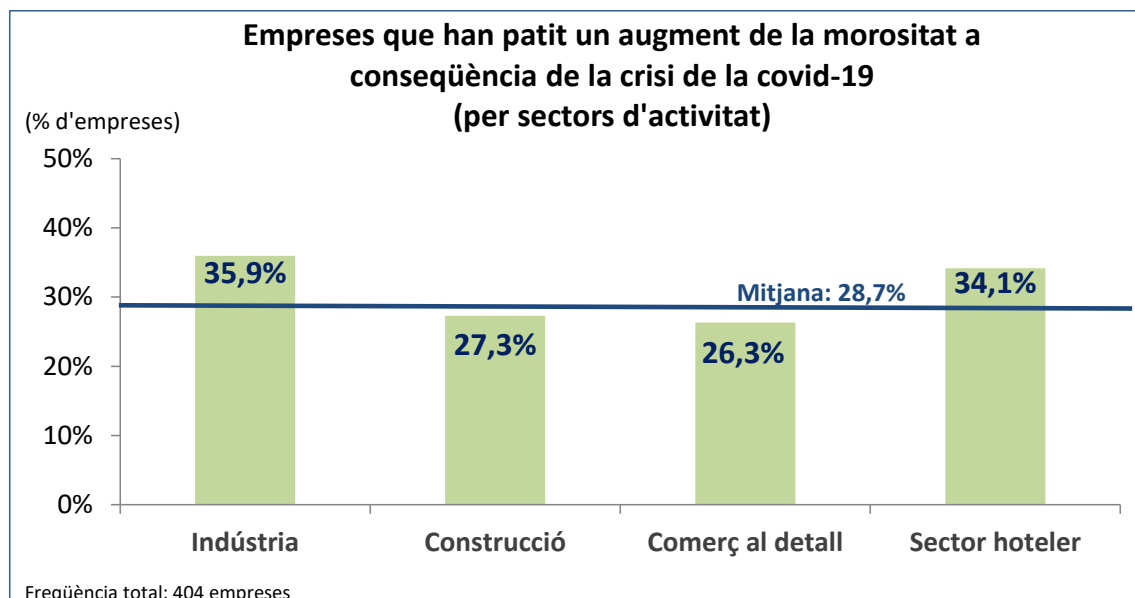
A més, el 35,9% de les microempreses (que ocupen entre 1 i 5 treballadors) tenen tensions de tresoreria o bé avancen que en tindran abans de sis mesos, mentre que en el cas de les empreses de més de 5 treballadors aquest percentatge és del 18,6%.

5. Durant l'any 2021 heu patit un augment de la morositat a conseqüència de la crisi de la covid-19?

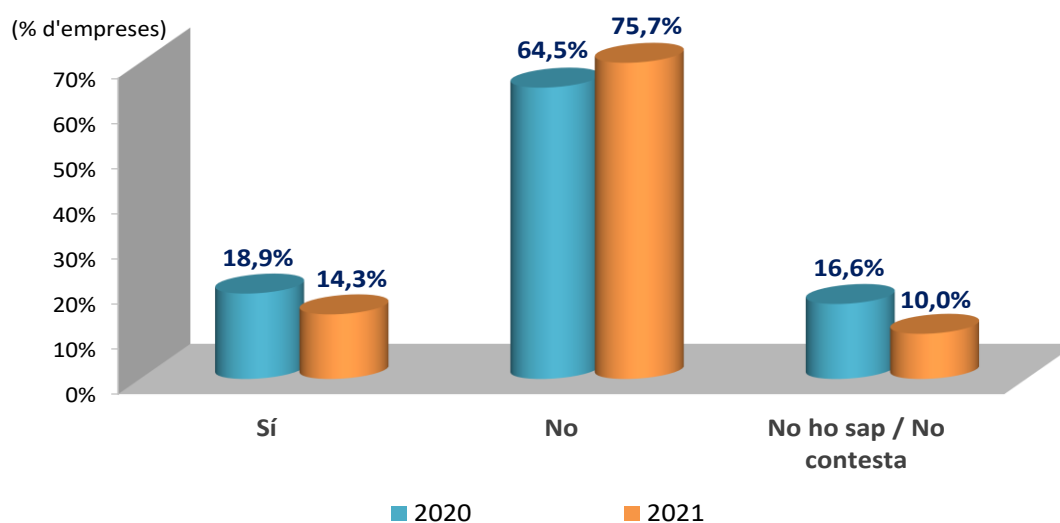


Durant l'any 2021, el 28,7% del total d'empreses enquestades indiquen que han registrat un increment de la morositat, un percentatge lleugerament inferior al de 2020 (31,7%).

Des d'una perspectiva sectorial, la **indústria** i l'**hoteleria** són les branques d'activitat que han patit més la incidència de la morositat, amb el 35,9% d'indústries i el 34,1% d'hotels que indiquen que han registrat un augment del nombre d'impagats que no confien cobrar, o bé importants retards en els cobraments. En canvi, en la **construcció** i en el **comerç al detall**, la proporció d'empreses que han patit un augment de la morositat és menor (27,3% i 26,3% respectivament).



6. Durant l'any 2021, heu tingut dificultats per accedir a finançament extern?



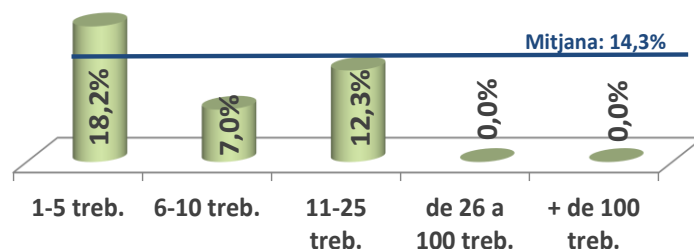
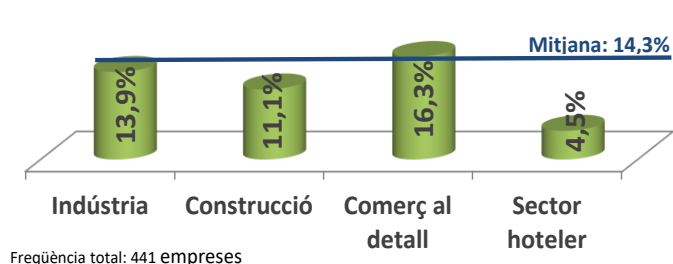
L'accés de les empreses al finançament extern ha millorat en relació amb l'any 2020. La situació econòmica de les empreses més favorable i la millora de les perspectives sobre l'evolució de l'activitat, juntament amb l'impacte positiu associat a la continuïtat de les condicions favorables dels préstecs atorgats en el marc del programa d'avalis públics per a negocis afectats per la crisi de la covid-19, poden explicar, en gran mesura, la percepció més positiva de les empreses sobre la seva capacitat d'aconseguir finançament extern.

En detall, l'any 2021 ha disminuït el percentatge d'empreses que han declarat que tenen dificultats per accedir al finançament necessari per desenvolupar la seva activitat, fins a situar-se en el 14,3% del total, gairebé 5 punts menys que l'any 2020.

**Empreses que han indicat que tenen dificultats per accedir a finançament extern
(en % d'empreses)**

Per sectors d'activitat

Per dimensió de l'empresa

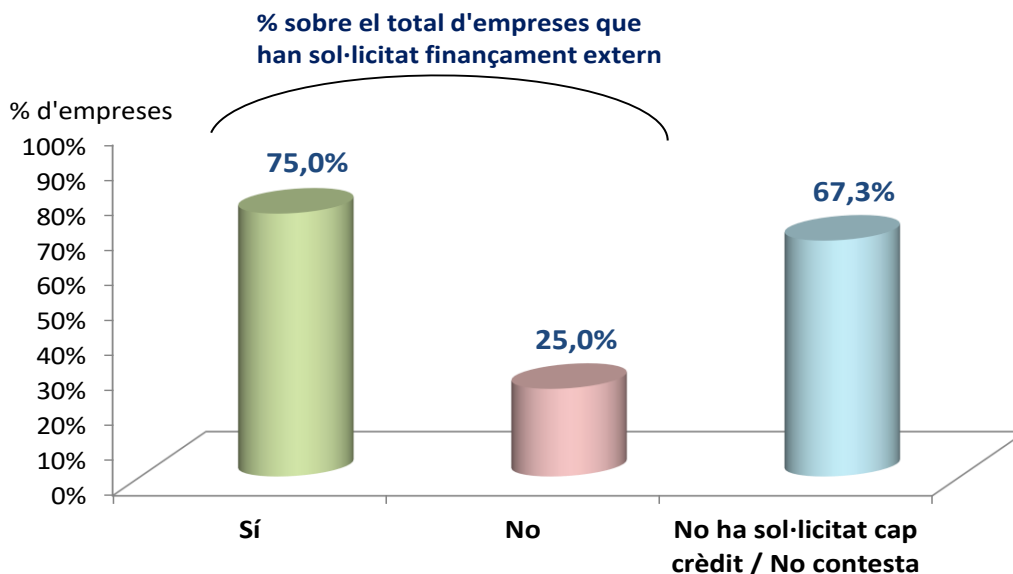


El comerç al detall concentra el percentatge més elevat d'empreses que han tingut més dificultats per accedir al crèdit.

En efecte, el **comerç minorista** és el sector que ha presentat més problemes per aconseguir finançament bancari, amb el 16,3% del total d'establiments que han manifestat que han tingut dificultats per accedir-hi, seguit de la **indústria**, amb el 13,9%. En canvi, l'**hoteleria** s'ha vist menys afectada per les restriccions de finançament, amb el 4,5% d'empreses del sector que indiquen que han tingut problemes per accedir a recursos financers externs.

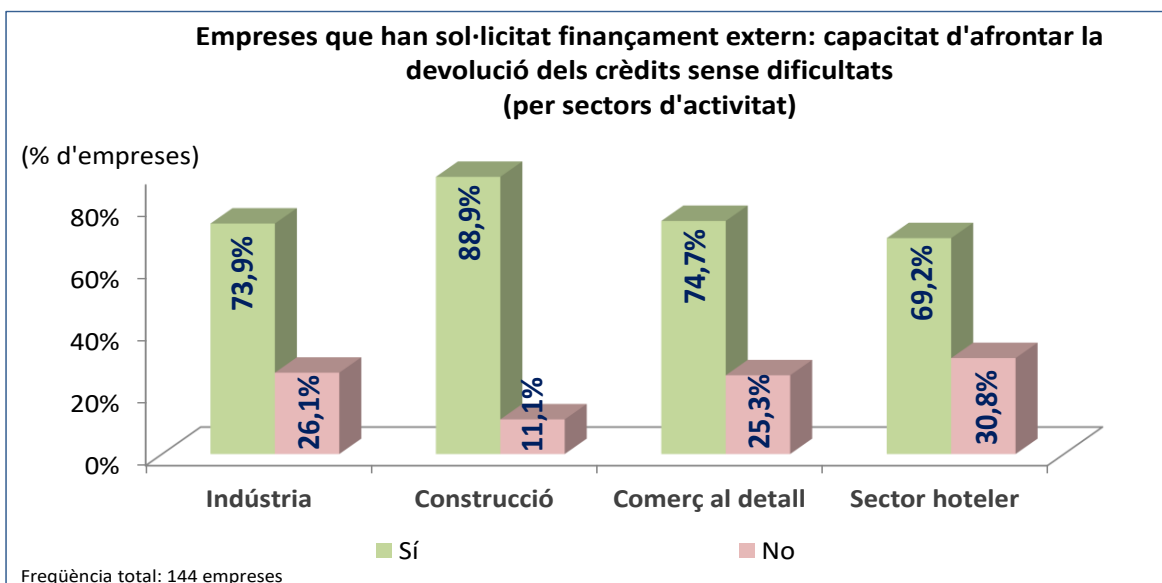
Segons la grandària de l'empresa, les barreres per trobar finançament són més evidents en les empreses de dimensió més petita. En concret, el 18,2% de les microempreses i el 9,6% de les PIMES, que ocupen entre 6 i 25 treballadors, han tingut dificultats per aconseguir crèdit bancari; per contra, en el cas de les empreses més grans, de més de 25 treballadors, és rellevant el fet que cap empresa ha manifestat que s'hagi trobat amb dificultats a l'hora d'accedir a finançament extern.

7. En cas que hàgiu sol·licitat finançament extern, podreu afrontar la devolució dels crèdits sense dificultats en el moment del venciment?



Del total d'empreses que han sol·licitat finançament extern, una quarta part, el 25,0%, assegura que tindrà problemes a l'hora de fer front al venciment del crèdit, mentre que 3 de cada 4 empreses podran tornar-lo sense dificultats.

Per sectors, l'hoteleria és la branca d'activitat amb una proporció més gran d'empreses que han subscrit algun préstec i que manifesten que tindran dificultats per satisfer-ne la devolució (el 30,8% de les empreses del sector), seguida de la indústria (26,1%) i del comerç al detall (25,3%). El percentatge més reduït s'observa en la construcció, amb l'11,1% d'empreses que declaren que tindran problemes per atendre el retorn dels préstecs en el moment del venciment.



Per dimensió de l'empresa, el 28,9% de les microempreses (d'un nombre màxim de 5 treballadors) i el 18,4% de les PIMES (que tenen entre 6 i 25 treballadors) afirmen que tindran dificultats per afrontar la devolució dels crèdits. Aquest percentatge augmenta fins al 33,3% en el cas de les empreses que ocupen entre 26 i 100 treballadors i arriba a ser nul en el cas de les empreses més grans (de més de 100 treballadors).

